

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Узагальнено теоретичні положення розробки та реалізації формування інноваційної стратегії на підприємстві.

Аннотация. Обобщены теоретические положения разработки и реализации формирования инновационной стратегии на предприятии.

Annotation. This article summarizes theoretical principles of development and implementation of innovation strategies at the enterprise.

Ключові слова: інноваційна стратегія, планування, технології, інноваційний розвиток, етап.

Інноваційні стратегії підприємства можна об'єднати і подати у вигляді двох основних типів: стратегій лідера, спрямованих на розробку і реалізацію принципово нових продуктів, і стратегій послідовника, що припускає виведення на ринок удосконалених технологій. Такі цілі інноваційного розвитку можна досягти різними способами. Якщо у своєму інноваційному розвитку підприємство дотримується політики захисної реакції і прагне слідувати за лідерами ринку, щоб уникнути економічних ризиків, пов'язаних з комерціалізацією інновацій, то такому господарюючому суб'єкту слід дотримуватися вичікувальних стратегій і намагатися вивести на ринок поліпшені варіанти товарів, які вже випробувані ринком [1].

Вагомий внесок у дослідження проблем інноваційного розвитку зробили іноземні та вітчизняні науковці: Ю. Бажал, С. Валдайцев, С. Ільєнкова, П. Завлін, М. Калецькі, Н. Кондратьєв, А. Коренной, О. Лапко, Л. Нейкова, Б. Санто, Р. Солоу, Б. Твісс, Д. Черваньов, Й. Шумпетер та ін. Проте і на сьогоднішній день питання доцільності стратегічної орієнтації підприємств, формування інноваційної стратегії залишається об'єктом дискусій.

Метою статті є узагальнення теоретичних положень щодо формування та реалізації інноваційної стратегії підприємств.

Правильний вибір того чи іншого напрямку інноваційного розвитку – лідера чи послідовника – багато в чому визначає ефективність досягнення поставлених цілей. На практиці частими є випадки, коли недостатня оцінка початкових економічних можливостей призводить згодом до заморожування значної кількості перспективних інноваційно-інвестиційних програм і проектів через брак фінансово-економічних ресурсів, у тому числі кадрових, на їх завершення. Уникнути подібних ситуацій можна, якщо на етапі розробки стратегій інноваційного розвитку виключити з числа розглянутих альтернатив "недосяжні" проекти з позиції низької вихідної інноваційної активності підприємства. Таким чином, сенс інноваційної

масштаби впровадження нових або поліпшуючих технологій щодо господарюючих суб'єктів у цілому, але і сприяти окремим підприємствам у здійсненні відбору того чи іншого напрямку інноваційного розвитку та у формуванні на цій основі ефективної інвестиційної політики.

В основу вибору нової інновації слід покласти науково-дослідний досвід і економічні можливості підприємства щодо впровадження базисних або тільки вдосконалених технологій. Якщо у підприємств є певний позитивний досвід реалізації інноваційних проектів, особливо в сфері створення принципово нових продуктів, то такі господарюючі суб'єкти вибирають стратегії радикального випередження, дослідницького лідерства, стадійного подолання. Якщо у підприємств превалює досвід упровадження поліпшених технологій, які тільки лише вдосконалюють і пропонують споживачам модифіковані варіанти широко відомих товарів, то в цьому випадку до найбільш імовірних стратегій інноваційного розвитку можна віднести такі, як: вичікування лідера, проходження за ринком, технологічного трансферту, продуктової імітації, збереження технологічних позицій, паралельної розробки або ліцензійну стратегію [2].

Залежно від ступеня новизни планованої до впровадження технології – нова чи поліпшуюча – в класифікації наводиться сукупність інфраструктурних, кадрово-професійних, фінансових, матеріально-технічних, інтелектуальних та інших ресурсів, необхідних для ефективного освоєння інновацій.

Наявність тих чи інших ресурсів, їх якісний і кількісний склад багато в чому визначають вибір та ефективність реалізації стратегій інноваційного розвитку. Нестача або відсутність окремих елементів інноваційної сфери свідчать про необхідність їх попереднього нарощування та розвитку. Так, для реалізації базисних інновацій передбачається наявність таких інфраструктурних ресурсів, як: власне науковий підрозділ, конструкторський відділ, відділ головного технолога, лабораторія контролю якості продукції, патентний відділ, відділ маркетингу нової продукції. Поряд з цим, підприємству буде необхідно залучити кадри, що володіють спеціальною освітою та досвідом реалізації таких проектів. Одночасно передбачається забезпечення експериментальної бази, інноваційною програмою, патентами, відповідними інвестиційно-фінансовими засобами.

Базовими, порівняльними величинами для здійснення аналізу можуть бути показники за минулий період, середньогалузеві значення або відповідні показники у конкурентів. При цьому в якості критеріїв для визначення порогових значень коефіцієнтів можна використовувати дані статистичного обстеження інноваційної діяльності провідних підприємств промисловості РФ, а також досвід закордонних компаній.

Сукупність розрахункових економічних показників інноваційної активності, що визначають ступінь забезпеченості підприємства інфраструктурними ресурсами в інноваційній сфері, може включати ряд коефіцієнтів.

1. Коефіцієнт забезпеченості інтелектуальною власністю.
2. Коефіцієнт персоналу зайнятого в НДР і ДКР.
3. Коефіцієнт майна призначеного для НДР і ДКР.
4. Коефіцієнт освоєння нової техніки.
5. Коефіцієнт упровадження нової продукції.
6. Коефіцієнт інноваційного зростання.

На основі розрахунків і залежно від ступеня поточної забезпеченості підприємства необхідними інноваційними ресурсами можна буде спланувати реалізацію відповідної стратегії інноваційного розвитку. Такий підхід може комплексно доповнити існуючі методи розробки та реалізації корпоративних і конкурентних стратегій.

Етап формування стратегії технологічного розвитку дозволяє підприємству проаналізувати свої поточні інфраструктурні можливості в інноваційній сфері ще до початку здійснення інвестиційних вкладень на основі низки економічних критеріїв [3, с. 49–55].

Наук. керівн. Ріпка Д. О.

Література: 1. Инновационный менеджмент : учебн. пособ. / под ред. В. М. Аньшина, А. А. Дагаева. – М. : Дело, 2003. 2. Виханский О. С. Стратегическое управление / Виханский О. С. – М. : МГУ, 1995. – 252 с. 3. Коробейников О. П. Роль инноваций в процессе формирования стратегии предприятий / Коробейников О. П., Трифилова А. А., Коршунов И. А. // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000.– № 3. – С. 29–43. 4. Трифилова А. А. Оценка эффективности инновационного развития предприятия / Трифилова А. А. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 304 с.